

V Bruseli 4. 12. 2017
COM(2017) 728 final

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Správa o opatreniach prijatých v nadväznosti na stratégiu EÚ zameranú na odstránenie obchodovania s ľuďmi a stanovenie ďalších konkrétnych opatrení

I. Úvod

Obchodovanie s ľuďmi je aj naďalej veľmi ziskovou formou závažnej a organizovanej trestnej činnosti, ktorá je výslovne zakázaná v Charte základných práv EÚ¹. Každá obeť má za sebou hroznú skúsenosť a utrpenie, ktoré je nutné primeraným spôsobom uznať a riešiť, a čo je dôležitejšie, zabrániť im. Vzhľadom na ujmy spôsobené obetiam by malo predchádzanie obchodovaniu s ľuďmi zostať základným prvkom opatrení EÚ vykonávaných v rámci boja proti takémuto obchodovaniu. V tomto oznámení sa stanovujú kľúčové opatrenia, ktorých realizáciu musí Komisia a členské štáty zintenzívniť, vrátane spolupráce s agentúrami EÚ, občianskou spoločnosťou, tretími krajinami a so všetkými ostatnými príslušnými organizáciami a orgánmi.

Je zrejmé, že obetí je oveľa viac, než uvádzajú oficiálne údaje. Táto trestná činnosť má zjavný rodový rozmer. Obchodovanie s ľuďmi na účely sexuálneho vykorisťovania, ktorého obeťami sa stávajú najmä ženy a dievčatá, je neustále vykazované ako prevažujúca forma tejto trestnej činnosti².

Obchodovanie s ľuďmi, ktoré je poháňané značnými ziskami³ a je veľmi zložitou súhrou ponuky a dopytu, zahŕňa komplexný reťazec aktérov, ktorí sú do neho vedome alebo nevedome zapojení. Ak chceme zlikvidovať tento druh trestnej činnosti, musíme uvedený reťazec rozbiť. Zraniteľnosť ľudí znásobenú takými faktormi, ako sú chudoba, diskriminácia, rodová nerovnosť, násilie páchané na ženách, neexistujúci prístup k vzdelávaniu, konflikty, vojny, zmena klímy, zhoršovanie životného prostredia a prírodné katastrofy, využívajú páchatelia a osoby zneužívajúce obeť na účely sexuálneho alebo pracovného vykorisťovania, žobrania, trestnej či inej činnosti.

Keďže sa *modus operandi* obchodníkov s ľuďmi neustále vyvíja, EÚ musí odstraňovať prepojenia medzi obchodovaním s ľuďmi a inými formami trestnej činnosti vrátane prevádzania migrantov, terorizmu, korupcie, obchodovania s drogami, počítačovej kriminality a sexuálneho vykorisťovania online, výroby materiálu zahŕňajúceho sexuálne zneužívanie detí, finančnej trestnej činnosti, falšovania dokladov, podvodov s kreditnými kartami a podvodov v oblasti dávok⁴.

Ako sa zdôraznilo v európskej migračnej agende, Európskom programe v oblasti bezpečnosti⁵ a v ďalších nástrojoch politiky EÚ⁶, EÚ je naďalej odhodlaná pokračovať v predchádzaní a boji proti obchodovaniu s ľuďmi a v ochrane práv obetí pri zohľadnení najmä zraniteľnosti žien a detí, ktoré sa stali obeťami obchodovania s ľuďmi. Obchodovanie s ľuďmi patrí medzi

¹ Článok 5 Charty základných práv Európskej únie, články 79 a 83 ZFEÚ.

² Podľa údajov Komisie 67 % zaznamenaných obetí obchodovania s ľuďmi v EÚ predstavujú obeť sexuálneho vykorisťovania (95 % z nich sú ženy alebo dievčatá), za nimi nasleduje obchodovanie s ľuďmi na účely pracovného vykorisťovania (21 % obetí) a iných foriem vykorisťovania (12 %). Zodpovedá to trendu, ktorý zistili regionálne a medzinárodné organizácie.

³ Ročný zisk dosahovaný vo svete zo všetkých foriem obchodovania s ľuďmi sa odhaduje na 29,4 mld. EUR (správa Europolu o finančnom podnikateľskom modeli obchodovania s ľuďmi, 2015).

⁴ COM(2016) 267 final; COM(2017) 195 final; Europol – Hodnotenie hrozieb internetovej organizovanej trestnej činnosti (IOCTA) 2016, Hodnotenie EÚ týkajúce sa hrozieb závažnej a organizovanej trestnej činnosti (SOCTA) 2017 a situačná správa s názvom Obchodovanie s ľuďmi v EÚ (2016).

⁵ Európska migračná agenda, COM(2015) 240 final; Európsky program v oblasti bezpečnosti, COM(2015) 185 final.

⁶ Oznámenie Komisie „Otvorená a bezpečná Európa: premeniť víziu na skutočnosť“, COM(2014) 154 final; Oznámenie Komisie o ochrane migrujúcich detí, COM (2017) 211; ako aj súvisiaca protidrogová stratégia EÚ, COM(2017) 195 final; Správy o pokroku dosiahnutom pri budovaní bezpečnostnej únie, COM(2017) 213 final, SWD(2017) 278 final, COM(2017) 407 final.

tie druhy trestné činnosti, ktoré tvoria prioritu v rámci cyklu politík EÚ na boj proti organizovanej a závažnej medzinárodnej trestnej činnosti na roky 2018 – 2021⁷. Politické rozhodnutie posilniť opatrenia EÚ zamerané na boj proti obchodovaniu s ľuďmi, a to v rámci EÚ aj vo svete, je podporené globálnou stratégiou pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku Európskej únie a príslušnými stratégiami a akčnými plánmi EÚ⁸ a uzneseniami Európskeho parlamentu⁹. Výrazná podpora prichádza aj od občianskej spoločnosti¹⁰.

Počas posledných rokov vytvorila Európska únia komplexný a súdržný právny a politický rámec na boj proti obchodovaniu s ľuďmi. Vztahuje sa to na všetky oblasti politiky EÚ týkajúce sa boja proti obchodovaniu s ľuďmi vrátane financovania a výskumu. Právny rámec je stanovený v smernici 2011/36/EÚ¹¹ o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí obchodovania (ďalej len „smernica“). Komisia aj naďalej monitoruje pokrok vo vykonávaní smernice¹² členskými štátmi a predkladá správy o dosiahnutom pokroku.

Stratégia EÚ zameraná na odstránenie obchodovania s ľuďmi¹³ (ďalej len „stratégia“) bola hlavným nástrojom na vytvorenie, koordináciu a vykonávanie opatrení EÚ v tejto oblasti. Boli vykonané opatrenia, ktoré sú v stratégii uvedené v rámci piatich kľúčových priorít týkajúcich sa *predchádzania* obchodovaniu s ľuďmi, *stíhania* obchodníkov s ľuďmi, *ochrany* obetí, *partnerstiev* a *zlepšovania poznatkov*¹⁴.

Spoločensko-politický kontext sa však vo všeobecnosti od prijatia smernice a stratégie výrazne zmenil. Hospodársky a sociálny vplyv celosvetovej finančnej krízy, migračnej krízy a bezpečnostných hrozieb, ktoré predstavujú organizované zločinecké skupiny, ďalej zhoršuje nedostatky, a preto sú potrebné prísnejšie opatrenia na vnútroštátnej úrovni aj na úrovni EÚ. Tieto opatrenia musia naďalej poskytovať prístup zameraný na ľudské práva, na rodovú rovnosť a na deti, pričom ich vykonávanie musí byť koordinované v rámci EÚ aj mimo nej, ako aj v naprieč rôznych oblastiach politiky.

Vychádzajúc zo stratégie, ako aj z pokračujúceho úsilia o úplnú implementáciu smernice, sa v tomto oznámení navrhuje súbor cielených priorít s cieľom zvýšiť úsilie EÚ zamerané na predchádzanie obchodovaniu s ľuďmi. Zamiera sa na rozbitie obchodného modelu, o ktorý sa opiera obchodovanie s ľuďmi, na zlepšovanie prístupu obetí k právam a zabezpečenie toho, aby vnútorné a vonkajšie opatrenia EÚ poskytovali koordinovanú a konzistentnú reakciu.

⁷ Závety Rady stanovení priorít EÚ pre boj proti organizovanej a závažnej medzinárodnej trestnej činnosti medzi rokmi 2018 a 2021 (7704/17). Pozri aj hodnotenie EÚ týkajúce sa hrozieb závažnej a organizovanej trestnej činnosti (Europol, 2017).

⁸ Akčný plán pre ľudské práva a demokraciu; rámec pre činnosti EÚ v oblasti rodovej rovnosti a posilnenia postavenia žien v rámci vonkajších vzťahov EÚ na roky 2016 – 2020; strategický záväzok pre rodovú rovnosť; stratégia EÚ v oblasti sociálnej zodpovednosti a nový Európsky konsenzus o rozvoji.

⁹ Uznesenie Európskeho parlamentu o uplatňovaní smernice 2011/36/EÚ [P8_TA(2016)0227] a o boji proti obchodovaniu s ľuďmi vo vonkajších vzťahoch EÚ [P8_TA(2016)0300]. Pozri aj 10 vyjadrení výboru EP FEMM pre Európsku komisiu, FEMM/8/09 816, 3. mája 2017.

¹⁰ Ako bolo uvedené na pravidelných stretnutiach platformy občianskej spoločnosti EÚ proti obchodovaniu s ľuďmi, na verejných podujatiach a v mnohých dokumentoch predložených Komisii.

¹¹ Smernica 2011/36/EÚ o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí obchodovania, Ú. v. EÚ L 101, 15.4.2011, s. 1.

¹² COM(2016) 722 final (správa o transpozícii), COM(2016) 719 final (správa o osobách využívajúcich takéto služby), prijaté 2. 12. 2016.

¹³ COM(2012)286 final.

¹⁴ Prehľad: Opatrenia EÚ na boj proti obchodovaniu s ľuďmi: https://ec.europa.eu/anti-trafficking/publications/eu-anti-trafficking-action-2012-2016-glance_en.

II. Cielené priority na posilnenie opatrení EÚ na predchádzanie obchodovaniu s ľuďmi

Na základe prebiehajúceho vykonávania stratégie, výsledkov dvoch správ podľa článku 23 smernice¹⁵ a rozsiahlej koordinačnej práce a výmen so širokou škálou zúčastnených strán¹⁶ a s cieľom posilniť opatrenia EÚ boli stanovené tri cieľové priority:

- Zintenzívnenie boja proti sieťam organizovanej trestnej činnosti, a to aj prostredníctvom rozbíjania obchodného modelu a reťazca obchodovania s ľuďmi.
- Poskytnutie lepšieho prístupu k informáciám a uplatňovanie práv obetí obchodovania s ľuďmi.
- Zintenzívnenie koordinovanej a konsolidovanej reakcie, v rámci EÚ aj mimo nej.

A. Rozbitie obchodného modelu a reťazca nezákonného obchodovania

V prostredí, v ktorom nedochádza k potrestaniu páchatel'ov a osôb, ktoré tieto tovary a služby využívajú, zostávajú zisky dosahované na legálnych a nelegálnych trhoch a dopyt po službách a tovare poskytovaných obeťami obchodovania s ľuďmi vysoké. Analýza Komisie v jej správe o „osobách využívajúcich takéto služby“, v ktorej posudzuje vplyv existujúcich, relevantných, vnútroštátnych právnych predpisov, poukazuje na rôznorodé právne prostredie v rámci EÚ. Vnútroštátne právo nedokáže účinne prispievať k odrádzaniu od dopytu po službách, ktoré sú predmetom vykorisťovania súvisiaceho s obchodovaním s ľuďmi.

Kľúčové opatrenia

V roku 2018 bude Komisia:

- ✓ členské štáty EÚ, ktoré ešte trestne nestíhajú **osoby vedome využívajúce služby** vynucované od obetí obchodovania s ľuďmi, **d'alej podnecovať k tomu, aby takéto trestné stíhania vykonávali.**

Aby sa obchod s ľuďmi stal vysokorizikovou trestnou činnosťou s nízkym výnosom, je veľmi dôležité vysledovať tok finančných prostriedkov v rámci reťazca obchodovania s ľuďmi. To možno dosiahnuť prostredníctvom zintenzívnenia vyšetrovania a stíhania a uľahčenia vyšetrovaní založených na spravodajských informáciách a proaktívnych finančných vyšetrovaní, vymáhania majetku, zaistenia a konfiškácie ziskov. Na tento účel sa bude podporovať užšia spolupráca. Bude zahŕňať budovanie kapacít medzi vnútroštátnymi orgánmi, a to aj v krajinách mimo EÚ, a bude sa vykonávať prostredníctvom príslušných sietí, ako je napríklad Finančná akčná skupina (FATF)¹⁷, a s podporou agentúr EÚ.

Odrádzanie od dopytu po všetkých formách vykorisťovania, a to aj prostredníctvom zodpovedného riadenia globálnych hodnotových reťazcov, je v tomto smere kľúčové. Ako sa

¹⁵ Správa o transpozícii a správa o osobách využívajúcich takéto služby.

¹⁶ Európska sieť národných spravodajcov a podobné mechanizmy v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi; platforma občianskej spoločnosti EÚ proti obchodovaniu s ľuďmi; agentúry EÚ pre oblasť spravodlivosti a vnútorných vecí; inštitúcie EÚ; medzinárodné organizácie.

¹⁷ Spolupráca bude zahŕňať činnosti vykonávané v kontexte uplatňovania štvrtej smernice o boji proti praniu špinavých peňazí a v oblastiach pôsobenia platformy finančných spravodajských jednotiek EÚ, *Association of Law Enforcement Forensic Accountants* a siete.

uvádza v stratégii EÚ pre obchod¹⁸ a v záveroch Rady o zodpovedných globálnych hodnotových reťazcoch z 12. mája 2016, EÚ prijala vo vnútornej aj vonkajšej oblasti opatrenia v mnohých oblastiach politiky¹⁹, aby zaistila, že sa v rámci dodávateľských a hodnotových reťazcov nevyskytuje obchodovanie s ľuďmi, a to vrátane odevného odvetvia²⁰. Účelom takýchto opatrení je aj vykonávanie právnych predpisov o podávaní nefinančných správ a verejné obstarávanie²¹, obchodné nástroje a opatrenia pre jednotlivé odvetvia. Patria sem aj opatrenia na podnecovanie spoločností k tomu, aby prostredníctvom prijatia a uplatňovania kódexov správania a mechanizmov podávania správ/transparentnosti zaistili, že v rámci ich dodávateľských a hodnotových reťazcov nedochádza k obchodovaniu s ľuďmi²².

Kľúčové opatrenia

V roku 2018 Komisia bude:

- ✓ podporovať vnútroštátne orgány EÚ a pomáhať im pri **konkrétnych iniciatívach zameraných na rozbitie finančného obchodného modelu prostredníctvom rozvoja operačných činností a metodík**, uplatňovania osvedčených postupov, zvyšovania informovanosti, budovania kapacít a poskytovania odbornej prípravy podľa potreby;
- ✓ podnecovať členské štáty a pomáhať im v tom, aby boli **vyšetrovania a trestné stíhania účinnejšie**, a to prostredníctvom budovania kapacít, rozvoja nástrojov, výmeny informácií, zdieľania najlepších postupov, presadzovania práva a justičnej spolupráce vrátane podpory zriaďovania spoločných vyšetrovacích tímov v rámci EÚ, ako aj s tretími krajinami. To možno dosiahnuť s podporou príslušných agentúr EÚ a Európskej siete odbornej justičnej prípravy, Európskej siete na predchádzanie trestnej činnosti, ako aj na medzinárodnej úrovni, a to aj prostredníctvom rozvojových programov EÚ a opatrení v rámci spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky;
- ✓ podporovať **udržateľné podnikateľské postupy a pracovné podmienky vo výrobných krajinách**. Možno to dosiahnuť zameraním sa na rozvojovú spoluprácu a finančnú podporu s cieľom zaistiť, že v rámci dodávateľských a hodnotových reťazcov nebude dochádzať k obchodovaniu s ľuďmi, a to v súlade so **záväznými medzinárodnými pracovnými, sociálnymi a environmentálnymi normami, ako aj s politikami a iniciatívami EÚ**;
- ✓ presadzovať **najlepšie postupy a školenia** s príslušnými vnútroštátnymi orgánmi, podnikmi a občianskou spoločnosťou, najmä pokiaľ ide o uplatňovanie usmernení týkajúcich sa metodiky **podávania správ o nefinančných informáciách**, ktoré zahŕňajú aj obchodovanie s ľuďmi.

¹⁸ Oznámenie Komisie „Obchod pre všetkých – Smerom k zodpovednejšej obchodnej a investičnej politike“, COM(2015) 497; Správa o vykonávaní stratégie obchodnej politiky: Obchod pre všetkých – Progresívna obchodná politika, ktorá využíva globalizáciu, COM(2017) 491.

¹⁹ Patrí sem: transparentnosť, zamestnanosť a pracovné podmienky, životné prostredie a zmena klímy, sociálny dialóg, verejné obstarávanie, obchod, rozvoj spolupráce a medzinárodné vzťahy.

²⁰ Viac informácií nájdete tu: https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/overview-garment-related-activities_en.pdf.

²¹ Smernica 2014/24/EÚ o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES výslovne zahŕňa obchodovanie s ľuďmi ako dôvod na vylúčenie podľa článku 57.

²² V článku 57 smernice 2014/24/EÚ o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES je výslovne uvedené obchodovanie s ľuďmi ako dôvod na vylúčenie.

B. Poskytnutie lepšieho prístupu obetí k právam a uplatňovanie práv obetí

EÚ má legislatívny a operačný rámec na pomoc a podporu obetiam obchodovania s ľuďmi a na ich ochranu. Komisia uverejnila „Práva EÚ priznávané obetiam obchodovania s ľuďmi“²³ vo všetkých úradných jazykoch EÚ. Tento dokument poskytuje praktický a komplexný prehľad práv obetí, a to na základe Charty základných práv Európskej únie, právnych predpisov EÚ a judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva.

Účinná a včasná identifikácia obetí je prvým krokom na zistenie toho, že sa s nimi bude zaobchádzať ako s osobami, ktoré majú určité práva, že budú mať prístup k svojim právam a že ich budú môcť účinne uplatniť, k čomu patri aj poskytnutie primeranej pomoci a ochrany. Ako sa konštatuje v správe o transpozícii, vnútroštátne orgány vynaložili značné úsilie, aby smernicu transponovali do svojich vnútroštátnych právnych predpisov, existuje tu však stále veľký priestor pre zlepšenie, najmä pokiaľ ide o ochranné a podporné opatrenia²⁴. Nedostatočný prístup k informáciám o právach obetí a neúčinné mechanizmy sprostredkovania služieb na podporu obetí na vnútroštátnej a nadnárodnej úrovni spolu s neidentifikovaním všetkým osôb, ktoré sa stali obeťami obchodovania s ľuďmi (vrátane tých, ktoré sa nachádzali v zmiešaných migračných tokoch), naďalej bráni tomu, aby obeť obchodovania s ľuďmi mohli skutočne uplatniť práva, na ktoré majú nárok²⁵.

Na tento účel bude Komisia naďalej podporovať odborníkov z oblasti práva a orgány v členských štátoch EÚ. Budovanie kapacít a šírenie najlepších postupov na účely odhaľovania obetí, zameranie sa na zaručenie prístupu k primeranej, rodovo špecifickej pomoci vhodnej pre deti a k účinnej náprave, ako aj poskytnutie tejto pomoci a nápravy, sú nesmierne dôležité aspekty úsilia vynakladaného na úrovni EÚ. Toto úsilie zahŕňa rozvoj odborných znalostí v rámci agentúr EÚ a ich využívanie a podporu kurzov odbornej prípravy pre pohraničnú stráž o identifikácii obetí, pre orgány presadzovania práva, azylových a imigračných úradníkov, pracovníkov v záchytných táboroch, konzulárnych úradníkov a zamestnancov EÚ, opatrovníkov pre deti bez sprievodu, ako aj orgány s právomocami v tejto oblasti, ktorí môžu prísť do kontaktu s obeťami obchodovania s ľuďmi²⁶. Komisia bude preto podporovať opatrenia na zlepšenie identifikácie a príslušného sprostredkovania služieb na podporu obetí na vnútroštátnej a nadnárodnej úrovni. Bude takisto podporovať spoluprácu medzi krajinami pôvodu, tranzitu a určenia, ako aj s občianskou spoločnosťou a medzinárodnými organizáciami, aby sa zabezpečilo, že obeť budú včas identifikované.

Komisia bude okrem toho podporovať členské štáty pri zaisťovaní komplexnej a dostupnej ochrany a pomáhať pri integrácii obetí obchodovania s ľuďmi, pričom zohľadní osobitné potreby každého pohlavia. Bude takisto monitorovať a poskytovať poradenstvo, pokiaľ ide

²³ „Práva EÚ priznávané obetiam obchodovania s ľuďmi“, ktorý je k dispozícii na internetovej stránke: https://ec.europa.eu/anti-trafficking/sites/antitrafficking/files/eu_rights_of_victims_of_trafficking_sk_1.pdf.

²⁴ Správa o transpozícii sa týka osobitných opatrení na ochranu detí, predpokladu, že daná osoba je dieťaťom, a posúdenia veku dieťaťa, ochrany pred trestným konaním a počas neho, prístupu k bezpodmienečnej pomoci, odškodnenia, netrestania, pomoci a podpory rodinnému príslušníkovi detskej obeť.

²⁵ Správa o pokroku dosiahnutom v boji proti obchodovaniu s ľuďmi, COM(2016) 267 final (ďalej len „správa o pokroku“).

²⁶ Príručka pre spracovanie žiadostí o víza a úpravu udelených víz už obsahuje odporúčania o najlepších postupoch týkajúcich sa spracovávaní žiadostí predložených v mene maloletých, aby bolo možné uistiť sa, že neexistujú dôvody pre podozrenie na obchodovanie s deťmi alebo zneužívanie detí [K(2010) 1620 v konečnom znení].

o poskytovanie služieb zameraných na potreby detí na vnútroštátnej úrovni – vrátane starostlivosti, zdravotnej starostlivosti a vzdelávania pre obeť obchodovania s ľuďmi – berúc do úvahy pohlavie, vek a osobitné potreby jednotlivých detí. Podporí aj vykonávanie „10 zásad EÚ pre integrované systémy ochrany detí“²⁷.

Kľúčové opatrenia

Od konca roku 2017 Komisia:

- ✓ v spolupráci s Európskym inštitútom pre rodovú rovnosť uverejní **usmernenia** pre členské štáty o **rodovo špecifických opatreniach na pomoc a podporu obeť**;
- ✓ v spolupráci s Európskou agentúrou pre základné práva vypracuje praktické usmernenia na zlepšenie spolupráce medzi agentúrami a nadnárodnú spoluprácu s cieľom zabrániť obchodovaniu s deťmi z EÚ, zaistiť ochranu detí, ktoré sa stali obeťami, nájsť trvalé riešenia a chrániť ich práva podľa práva EÚ a medzinárodného práva;
- ✓ preskúma, ako v **členských štátoch** fungujú ich **mechanizmy sprostredkovania služieb na podporu obeť na národnej a nadnárodnej úrovni**;
- ✓ zameria sa na budovanie kapacít s cieľom **zlepšiť spoluprácu s EÚ v oblasti riadenia hraníc a nástrojov riadenia migrácie** na odhaľovanie, identifikáciu a šírenie informácií a údajov o obetiach obchodovania s ľuďmi a obchodníkov s ľuďmi.
- ✓ bude poskytovať poradenstvo **vnútroštátnym orgánom o kľúčových otázkach týkajúcich sa obchodovania s ľuďmi** s cieľom zlepšiť operačnú činnosť, rozvoj politiky, porovnateľnosť údajov a podávanie správ.

C. Zintenzívnenie koordinovanej a konsolidovanej reakcie v rámci EÚ aj mimo nej

EÚ podnikne ďalšie kroky na zlepšenie koordinácie medzi vnútornými a vonkajšími aspektmi opatrení EÚ v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi. Obchodovanie s ľuďmi je často spojené s inými druhmi trestnej činnosti vrátane nadnárodnej trestnej činnosti. Komisia bude aj naďalej nabádať vnútroštátne orgány a agentúry EÚ, aby k obchodovaniu s ľuďmi pristupovali ako k forme organizovanej trestnej činnosti, ktorá sa nezastaví na národných hraniciach alebo hraniciach EÚ, a aby spolupracovali s krajinami mimo EÚ.

Koordinátorka EÚ pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi prispieva ku koordinovanej a konsolidovanej stratégii Únie proti obchodovaniu s ľuďmi. V tejto súvislosti koordinátorka na úrovni EÚ zaisťuje užšiu spoluprácu všetkých organizácií a orgánov zapojených do sietí, najmä európskej siete národných spravodajcov a podobných mechanizmov v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi; európskej platformy občianskej spoločnosti proti obchodovaniu s ľuďmi; a kontaktných miest v agentúrach EÚ pre oblasť spravodlivosti a vnútorných vecí²⁸ s koordinačnou skupinou pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi. Ostatné agentúry sa zaviazali, že budú bojovať proti obchodovaniu s ľuďmi, k čomu sa pridali aj iné relevantné platformy a siete na úrovni EÚ.

²⁷ K dispozícii tu: http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/rights_child/10_principles_for_integrated_child_protection_systems.pdf.

²⁸ Sedem agentúr EÚ pre oblasť spravodlivosti a vnútorných vecí vydalo v roku 2011 vyhlásenie o spoločnom záväzku v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi.

V spolupráci s Európskou službou pre vonkajšiu činnosť bude Komisia aj naďalej zabezpečovať, aby sa vo všetkých aspektoch jej vzťahov s krajinami mimo EÚ a vo všetkých relevantných politických oblastiach – vrátane ľudských práv, bezpečnosti a organizovanej trestnej činnosti a rodovej rovnosti – systematicky zohľadňoval boj proti obchodovaniu s ľuďmi. Zabezpečí aj to, aby záväzky v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi stanovené v Newyorskej deklarácii²⁹ boli implementované a aby pomohli pri formovaní globálneho paktu o migrácii prostredníctvom politických dialógov a operačnej spolupráce. Dosiahne sa to podporou posilnenej dvojstrannej a regionálnej spolupráce s príslušnými partnermi a inými organizáciami, a to aj prostredníctvom financovania v rámci príslušných nástrojov.

Príslušní aktéri v EÚ a krajinách mimo EÚ budú vyzvaní, aby v rámci svojich iniciatív venovaných prevencii, vzdelávaniu a ubytovaniu riešili otázky vrátane otázky ochrany obetí a ich začlenenia do spoločnosti, a aby sa zaoberali situáciou zraniteľných žien, detí a iných skupín vrátane Rómov. Komisia bude toto úsilie podporovať.

Podpora sa rozšíri na krajiny mimo EÚ spolupracujúce pri realizácii reforiem bezpečnostného sektora a vytváraní právneho štátu na ich území s cieľom predísť obchodovaniu s ľuďmi bojovať proti nemu, vytvoriť silné orgány presadzovania práva a trestného stíhania.

EÚ okrem toho zintenzívni svoju vonkajšiu činnosť tým, že sa zameria na zločinecké skupiny zapojené do obchodovania s ľuďmi. Patria sem opatrenia prijaté v rámci mandátov misií a operácií spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky, do ktorých sú zapojené aj prioritné krajiny, vrátane činností vykonávaných v rámci boja proti terorizmu na Blízkom východe, v severnej Afrike a na západnom Balkáne.

Kľúčové opatrenia

Od konca roku 2017 Komisia:

- ✓ spolu s členskými štátmi a Európskou službou pre vonkajšiu činnosť **preskúma a určí prioritné krajiny a regióny pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi**, pričom zabezpečí súlad a komplementárnosť s prioritami a programovaním identifikovanými vo všetkých oblastiach medzinárodnej angažovanosti, a najmä v oblasti migrácie, bezpečnosti a ľudských práv;
- ✓ bude sa usilovať o dosiahnutie **cieľov trvalo udržateľného rozvoja** v rámci programu do roku 2030 s osobitným dôrazom na ciele 5.2, 8.7 a 16.2 v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi, a to v súlade s Európskym konsenzom o rozvoji;³⁰
- ✓ podporí **obnovený záväzok agentúr EÚ pre oblasť spravodlivosti a vnútorných vecí, pokiaľ ide o spoluprácu v boji proti obchodovaniu s ľuďmi**, so zapojením ďalších príslušných agentúr;
- ✓ zabezpečí, aby sa implementovali tie zložky **iniciatívy Európskej únie a OSN** zameranej na odstránenie násilia páchaného na ženách a dievčatách³¹, ktoré sa týkajú obchodovania s ľuďmi;

²⁹ Rezolúcia 71/1 prijatá Valným zhromaždením OSN 19. septembra 2016, newyorské vyhlásenie pre utečencov a migrantov.

³⁰ Nový európsky konsenzus o rozvoji – Náš svet, naša dôstojnosť, naša budúcnosť^{cc}, 2017/C 210/01.

³¹ Táto iniciatíva je podporená rozpočtom vo výške 500 mil. EUR.

- ✓ zabezpečí, aby sa vykonali opatrenia, ktoré sa týkajú obchodovania s ľuďmi uvedené v spoločnom pracovnom dokumente útvarov Komisie týkajúcom sa **činností EÚ v oblasti rodovej rovnosti a posilnenia postavenia žien v rámci vonkajších vzťahov EÚ**;
- ✓ zabezpečí, aby boli splnené záväzky prijaté v rámci **výzvy na ochranu pred rodovo motivovaným násilím v núdzových situáciách** vrátane priradenia humanitárnej pomoci osobitne na podporu prevencie násillia založeného na rodovej príslušnosti a reakcie naň.

III. Prierezové priority na posilnenie opatrení EÚ na predchádzanie obchodovaniu s ľuďmi

Okrem troch osobitných priorít boli identifikované dve prierezové priority, ktoré majú ďalej rozširovať vedomostnú základňu, zlepšiť porozumenie tohto komplexného fenoménu a poskytnúť primerané finančné prostriedky na podporu iniciatív a projektov zameraných na boj proti obchodovaniu s ľuďmi.

Pochopenie povahy a rozsahu tejto trestnej činnosti a nákladov s ňou spojených je kľúčom k zabezpečeniu vhodných opatrení na úrovni EÚ na predchádzanie tomuto fenoménu. Výskum, spoľahlivé a komplexné štatistické údaje sú nevyhnutné na identifikáciu a riešenie trendov, rozvoj politik založených na faktoch a meranie vplyvu jednotlivých iniciatív. Pri vykonávaní stratégie boli na úrovni EÚ zhromaždené spoľahlivé základné údaje o obchodovaní s ľuďmi, je však potrebné túto činnosť ešte ďalej rozvinúť. Komisia bude aj naďalej rozvíjať metodiky zhromažďovania údajov s cieľom poskytnúť porovnateľné štatistické údaje o obchodovaní s ľuďmi v EÚ. Prijme aj opatrenia v nadväznosti na celoeurópsky prieskum o dostupnosti údajov týkajúcich sa obchodovania s ľuďmi v EÚ, ktorý sa uskutočnil v roku 2017. Začatie celoeurópskej kampane proti obchodovaniu s ľuďmi pomôže zvýšiť informovanosť a zlepšiť porozumenie povahy, dôsledkov a komplexnosti tejto trestnej činnosti.

EÚ bude aj naďalej prostredníctvom viacerých tokov financovania podporovať opatrenia určené na boj proti obchodovaniu s ľuďmi³², a to v rámci EÚ aj mimo nej. Komisia dá v rámci svojej finančnej podpory prioritu opatreniam zameraným na pokrytie osobitných potrieb ľudí v zraniteľných situáciách – vrátane obetí obchodovania s ľuďmi na účely sexuálneho vykorisťovania – v kontexte boja proti všetkým formám násillia páchaného na ženách a deťoch, a to aj v núdzových situáciách, a boja proti predčasnému ukončovaniu školskej dochádzky.

Prierezové opatrenia na vytvorenie spoľahlivej vedomostnej základne

Od roku 2018 Komisia:

- ✓ uverejní štúdiu o **hospodárskych, sociálnych a ľudských nákladoch spojených s obchodovaním s ľuďmi**;
- ✓ zverejní štúdiu o vplyve prístupu EÚ k boju proti obchodovaniu s ľuďmi na účely sexuálneho vykorisťovania a podporí zdieľanie najlepších postupov medzi členskými štátmi EÚ;

³² Štúdia o komplexnom politickom preskúmaní projektov v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi financovaná Európskou komisiou (2016), ktorá je k dispozícii tu: https://ec.europa.eu/anti-trafficking/publications/comprehensive-policy-review-anti-trafficking-projects_en. Medzi rokmi 2004 a 2015 Komisia priamo financovala 321 projektov zameraných proti obchodovaniu s ľuďmi v celkovej výške 158,5 mil. EUR. Tento údaj nezahŕňa prostriedky pridelené v reakcii na migračnú krízu.

- ✓ vo svojej ďalšej správe o pokroku uverejní najnovšie štatistiky o **trestnej justícii vo vzťahu k situácii v EÚ, pokiaľ ide o obchodovanie s ľuďmi**, a to s podporou Eurostatu, vnútroštátnych štatistických orgánov a európskej siete národných spravodajcov a podobných mechanizmov;
- ✓ začne celoeurópsku kampaň na zvýšenie informovanosti o fenoméne obchodovania s ľuďmi, ktorá bude zacielená na osoby využívajúce služby obetí obchodovania s ľuďmi, spotrebiteľov, zraniteľné skupiny a vysokorizikové odvetvia.

Prierezové opatrenia na podporu priorít v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi v EÚ a krajinách mimo EÚ

- ✓ Ciele a priority boja proti obchodovaniu s ľuďmi vrátane projektov s osobitným zreteľom na rodový rozmer tohto fenoménu, vysoko rizikové skupiny, ako aj vysokorizikové odvetvia, sa podporia prostredníctvom rôznych programov financovania EÚ, akými sú napríklad Fond pre azyl, migráciu a integráciu (AMIF), Fond pre vnútornú bezpečnosť (ISF) – polícia a hranice, program Horizont 2020, rámcový program EÚ pre výskum a inováciu, program Spravodlivosť a program Práva, rovnosť a občianstvo, nástroj európskeho susedstva (ENI) a nástroj predvstupovej pomoci (IPA), nástroj partnerstva v oblasti mobility, Európsky rozvojový fond, nástroj financovania rozvojovej spolupráce, nástroj EÚ na podporu stability a mieru (IcSP) a Núdzový trustový fond EÚ pre Afriku.

IV. Záver

Značný pokrok sa dosiahol v konsolidácii úsilia EÚ v boji proti obchodovaniu s ľuďmi. Keďže sa tento fenomén ďalej vyvíjal, opatrenia EÚ zamerané na boji proti obchodovaniu s ľuďmi je potrebné v rámci EÚ aj mimo nej posilniť. V tomto oznámení sa preto uvádza súbor cielených prierezových priorít, pokiaľ ide o intenzívnejšiu reakciu, ktoré by mali všetky príslušné orgány a organizácie od konca roku 2017 implementovať koordinovanejším a konsolidovanejším spôsobom. Členské štáty by na realizáciu opatrení schválených na úrovni EÚ mali bezodkladne využiť všetky ambiciózne nástroje, ktoré majú k dispozícii. Komisia bude monitorovať pokrok dosiahnutý pri realizácii opatrení uvedených v tomto oznámení a do konca roka 2018 predloží Európskemu parlamentu a Rade správu o pokroku.